

Kuruc nóta

Ha német, hát legyen német,
hogy a lidérc kergetné meg!
Aki annak született —
arról ugyan nem tehet!
Nem tehet!

De ha magyar, legyen magyar,
aki szabad hazát akar. —
S ha rogyásig tart a harc,
kuruc legyen, ne labanc!
Ne labanc!

ENDRÓDI SÁNDOR

Földmunkások helyzete Franciaországban

Parasztok! Róluk is, mint mindenről ami Franciaországban történik, Közép- és Kelet Európában legtöbbször elferdített képet kap a közvélemény. Franciaország földmunkásságáról pedig nem igen esik szó. Pedig a dolgozó népesség 35%-a földműveléssel foglalkozik. Tény azonban az, hogy egyre nagyobb a számuk azoknak, akik elhagyják a földet. Az 1931-es statisztika szerint 7,637.433 személy foglalkozott földműveléssel, még 1926-iki statisztika 8,129.824 személyt számlált.

A földtől való menekülésnek két oka van. Az egyik a rossz munkaviszonyok, a másik a gazdasági válság.

KIÉ A FÖLD? Franciaországban is a föld legnagyobb része a nagybirtokosok kezén van. A mezőgazdasági üzemek 71.5%-a kisgazdaság, amelyek a feldolgozott földek 17.7%-át birtokolják, míg a 2.5% nagy gazdaság a feldolgozott földek 45.6 %-kát tartja birtokában. Ezek közül több mint egy millió kis gazdaság nem alkalmaz fizetett munkást. Viszont ezek a kisbirtokosok, akik maguk termelnek, teljesen ki vannak téve a trösztök árpolitikájának.

Ezen a téren 1936-ban javulás állt be, amennyiben a Népfrent-kormány törvényesen szabályozta a búza árát, s métermázsánként 72 — frankról, 140.— frankra, majd 180.— frankra emelte. A többi mezőgazdasági cikkek árait 100 illetve 125%-al javította fel. A mezőgazdasági cikkek felértékelése az egész ország gazdasági életére kihatással volt, ami a termés fellendülésében nyilvánult meg. Sajnos azóta az ipari cikkek árai ismét túlszárnyalták az őstermelés árait, ami visszahatásként ismét kiszolgáltatja a kisgazdaságokat a trösztök árpolitikájának.

MUNKAKIDŐ — BÉR. Rátérve a földmunkások helyzetére itt megtaláljuk a mindenkori kormány politikájának hatásait.

A mezőgazdasági munkát számtalan törvény szabályozza, de ezeket igen ritkán tartják be.

Egyes viszonylatokban a francia földmunkás helyzete nem igen különbözik egy közép vagy kelet európai földmunkásától.

A munkaidőt törvény szabja meg, mégis nyáron eléri a napi 14 órát, van vármegye, ahol a 16 órát is, télen napi 10 óra a rendszeres. Nagy gazdaságokban, ahol traktorral dolgoznak, számtalanszor éjjel is folyik a munka fényszórók mellett. Más gazdaságban a birtokos megszabja a napi munka teljesítményt, amit a földmunkásnak el kell végeznie, ha bérét egészében akarja megkapni.

A kiadott munka igen elterjedt Franciaországban, különösen a cukorrépa szedésnél. Ilyen esetekben a szociális törvények teljeseen figyelmen kívül maradnak.

A munkabérek a pénz vásárlóerejéhez viszonyítva fantasztikusan alacsonyak. A teljes ellátásra való hivatkozással, amire rövidesen kitérek, még ma is vannak 18-frankos napi bérek, holott 1936-ban általános, 20%-ig menő bérjavítás volt.

Az erdőmunkások bérei is igen alacsonyak, 1936 előtt napi 13—18 frankot tettek ki, s csak hosszas sztrájkok után javultak 25%al.

A szőlőmunkások helyzete a legjobb. Több évtizedes mozgalmi multjuk van, szervezeten lépnek fel követeléseikért és így kiharcolták maguknak a 7 és 8 órás munkaidőt 27 és 30 frankos napi bérrrel.

A családi pótlék, ami a fizetés egy bizonyos %-át teszi ki, a földmunkásokra az 1932 március 11-iki törvény terjeszti ki, de amit még a mai napig sem folyósítanak. Általában a szociális törvények a mezőgazdaságban nincsenek foganatosítva a munkafelügyelet teljes hiánya miatt.

Ez a felügyelet hiány teszi lehetővé, hogy törvényes tilalom ellenére is még mindig szokásban van, hogy a béres istállóban hál. Ez a bánásmód a francia bérest emberi mivoltában sérti.

Amíg sok más országban a földmunkás megelégedne naponta egy kis szalonnával, addig itt az egyik nagygazdaság földmunkásai arról panaszkodtak, hogy reggel szalonnát ettek, délben disznóhúst és este megint disznóhúst. Tűrhetetlenek tartották, hogy egy nap alatt háromszor ugyanazt az ételt kapják.

NŐ — MUNKA. A munka felügyelet hiányában egy másik sajnálatos következménye a nőmunka, amely komolyan fenyegeti a földmunkások gazdasági helyzetét. A hivatalos kimutatás szerint (ami azt jelenti, hogy a valóságnak megfelelően a számot 5-el lehet megszorozni) félmilliónál több nő dolgozott 1936-ban a mezőgazdaságban. Ezeknek napi bérük vármegyéik szerint 10, 12, 15 frank, sőt Bretagneban napi 5 frank.

AZ IDEGENEK. A francia mezőgazdaságban az idegen munkacserő döntő szerepet játszik. Az a tény, hogy a földmunkások 50—60% idegen és ezeknek legalább fele iskolázatlan, analfabéta-magyarázatot ad a francia földmunkás viszás helyzetére.

Ezek az írni-olvasni nemtudó földmunkások, akik hazájukban talán éveken keresztül munkanélkül nyomorogtak, persze, hogy minden feltételt elfogadnak, csak hogy munkához, kenyérhez jussanak. Még a legrosszabb feltétel is jobb a semminél. És alacsony műveltségüknel fogva nem is lehet megkívánni tőlük, hogy ismerjék a franciaországi földmunkások helyzetét és annak megfelelő munkaszerződéseket követeljenek. Így van aztán az, hogy az idegenből érkező földmunkás, abban a hiszemben, hogy trügylésre méltó helyzetbe került, a Franciaországban uralkodó béreknél jóval alacsonyabb áron szegődik el.

MUNKANÉLKÜLISÉG. Egyes francia körök azzal magyarázza a földtől való „menekülést”, hogy a parasztokat vonzza a városi élet, ahol kisebb a munkaidő, nagyobb a bér. Arról azonban szívesen hallgatnak, hogy munkanélküli földmunkások tízezerrel tengődnek minden segély nélkül.

Az idegen munkások nagy száma, a nő-munka és a gép, egyre több francia földmunkást tesz munkanélkülivé. Az itteniek jobb életmódhoz szoktak és nem hajlandók elfogadni olyan feltételeket, amilyent az igénytelen idegenek. Igen gyakori a „fekete” munka is, ami abból áll, hogy nyáron a szabadságos munkások, különösen parasztesaládból származók, elszegődnek aratóknak annyira elterjedt, hogy törvénnyel kellett eltiltani a nyári szabadságon lévő munkásokat a mezőgazdasági munkától. De mindez nem változtat a helyzeten. Egyedül egy radikális munkaidő- és bér-szabályozás tudna véget vetni a francia földmunkások mai helyzetének és egyben ez állíthatná meg a földtől való „menekülést” is.

Végül még meg kell említeni, hogy a francia földmunkásság nem marad az ipari dolgozók mögött. A szőlő- és erdőmunkások évtizedek óta szervezkednek, 1936 óta pedig a mezőgazdaság többi munkásai is szervezkednek és ma összesen 1200 szakszervezetben tömörül a föld művelőinek élcsapata.

Megjegyzésül még annyit, hogy írásomban nem tanulmányra törekedtem (ami lehetetlen is lett volna a megszabott hely miatt). Célom az volt, hogy a francia földmunkások helyzetéről általános képet adjak, és ha ezt elértem, hiszem hasznos munkát végeztem.

LÖFFLER A.

„Soha sem engedhetjük meg, hogy az olasz ifjúságnak két hite legyen: egy fasiszta és egy katolikus. Az ember vagy fasiszta, vagy katolikus. („Regime Fascista“, Roma)

Aki nem tud a sorok között olvasni, egyáltalán nem értheti meg azt, amit olvas. (Massaryk)